

Borettslag på Tongjordet

Etter lansering våren 1946 av ideen om et boligsamvirke ble Gjøvik Boligbyggelag stiftet 20. desember samme år. Det første prosjektet var blokken som ble bygget i Trondhjemsveien 17 med 20 leiligheter. Dette sto ferdig i 1948. I Tordenskioldsgate 10 kunne 29 lykkelige familier flytte inn i 1951. 1953 ble et svært hektisk år med fem ferdigstilte prosjekter. To av disse kom på Tongjordet, nemlig Chr. Michelsensgate 23 og Johan Castbergsgate 25. Men et samvirkeprosjekt kom flere år tidligere i en litt annen organisasjonsform.

Småhuseierlaget sett fra Chr. Michelsensgate/Jonas Lies gate

Tongjordet småhuseierlag

I 1947 lå flere kvartaler på Tongjordet uten påbegynt bebyggelse. I en svært gunstig arrondering mellom Lunds gate, Jonas Lies gate, Chr. Michelsens gate og H.B. Falks gate hadde det ferske boligbyggelaget sikret seg 6 dekar. Dette ønsket de å overdra til Tongjordet småhuseierlag som var under etablering. Planen var å bygge 14 to-etasjes eneboliger i kjede med grunnflate på 50 kvadratmeter. 14 interessenter var samlet da dette laget ble konstituert 25. august 1947. Her ble Kaare Uggen valgt til styreleder med Sverre Seeberg som styremedlem. Et tredje medlem av styret skulle utpekes av boligbyggelaget som var representert på møtet ved styreformannen Odd Kleppe og styremedlem Nils Frydenlund. Som det tredje medlemmet ble Arne Mikkelsen valgt.

Ved opprop viste det seg at følgende
interesserte var til stede:
Kaare Uggen, Paul Nesjod, Sverre Seeberg,
Olav Thonke, Arne Mikkelsen, Niels Stejnd,
Odd Brønne, Eiliv Andersen, Petter Lille,
Ole Rudsvoll, Steinar Rogn, Odd Kleppe,
Fritjof Ruud, og Per Jensen og Alf Hauge.

Utdrag fra stiftelsesprotokoll 25. august 1947

Organisering av småhuseierlaget ble foretatt i henhold til mønstervedtekter utarbeidet av NBBL. Oppføring av husene skulle skje i fellesskap og etter byggeperioden overdras enkeltvis med tomt til medlemmene. Vedtektene forpliktet medlemmene til ansvar for fellesarealer og gjerder. Medlemmene ble pålagt vedlikeholdsplikt og det skulle etableres et fond for å sikre midler til vedlikehold. Gjøvik Boligbyggelag ble beskrevet som en «moderorganisasjon» som blant annet skulle godkjenne overdragelse av hus. Småhuseierlaget ble altså ikke et borettslag, men selvstendig eide boliger på et felles eid tomteområde.

Byggearbeidet må ha gått fullstendig ubyråkratisk og glatt for allerede 15. mai 1948 meldte Oppland Arbeiderblad at boligene på det nærmeste var ferdige. Mangelen på byggevarer og rasjonering hadde ikke innvirket på byggearbeidet. En forutsetning for dette var nok at husene kom som byggesett fra Sverige som en del av støtteprogrammet fra broderfolket etter krigen. De opprinnelige planene omfattet ved siden av boligene et hus som skulle romme et fellesvaskeri. Dette ble aldri realisert.

Småhuseierlaget 1961. Bilde: Widerøe

Får Gjøvik sin første kjedebebyggelse?

Kvartalet på Tongjordet kan gi plass for 14 hus.

En fabrikk har meldt seg som interessert leverandør av ferdighus.

Oppland Arbeiderblad 28. mai 1947

Det er dannet småhuseierlag i Boligbyggelaget.

Byggingen av kjedehusene igang i høst.

Oppland Arbeiderblad 28. august 1947

De nye kjedehusene på Tongjordet 4000 kr. billigere enn ferdighusene

Lage Lilleengen reduserer sitt tilbud med 650 kroner pr. hus

Oppland Arbeiderblad 23.01.1950

Spørsmål om ytterligere en boligblokk i Gjøvik

Arbeidet på 4-manns boligen i Chr. Michelsens gt. i gang med det første

Firemannsboligene på Tongjordet

Protestene mot boligen i Johan Castbergsgate tas til følge

Oppland Arbeiderblad 20. oktober 1952

Oppland Arbeiderblad 6. september 1952

Chr. Michelsens gate 23 og Johan Castbergs gate 25

På disse adressene sto i 1953 to firemannsboliger ferdige, organisert i ett borettslag. Besynderlig nok ble også Englandsveien 6 i Nordbyen, flere kilometer unna, inkludert i det samme borettslaget. Tegningene var utarbeidet av byarkitekt Arne Schancke. Boligene i Chr. Michelsens gate 23 var forbeholdt kommunale funksjonærer. Da byggingen var igangsatt høsten 1952 kom det protester fra naboer om bygningens plassering i Johan Castbergs gate 25. Protestene ble tatt til følge og huset ble snudd 90 grader.

Chr. Michelsens gate 23 og Johan Castbergs gate 25
Bilde: Google

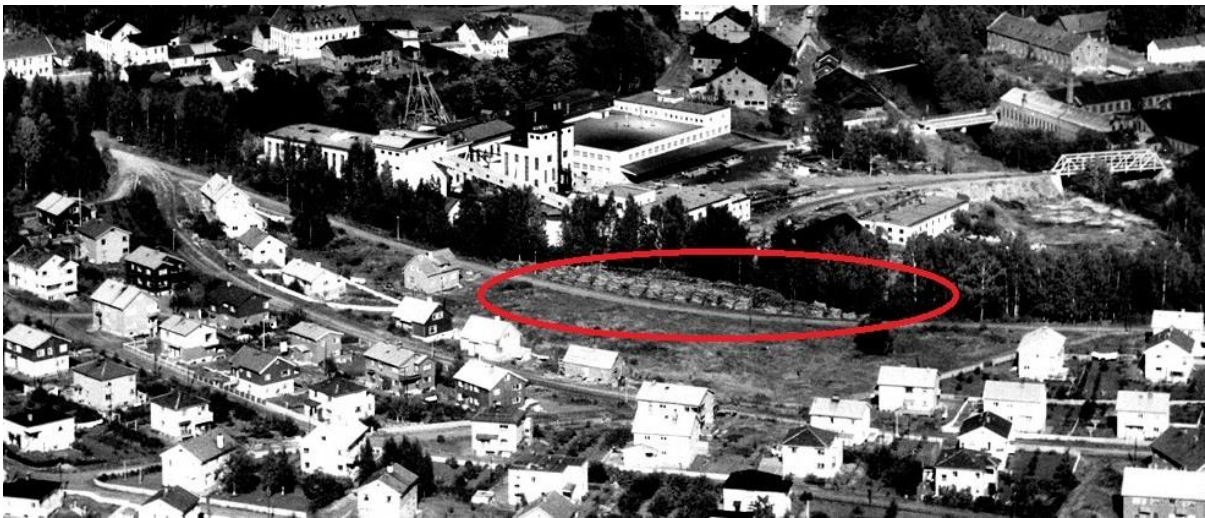
Håkonsgate 22

Også her kom det en firemannsbolig tegnet av byarkitekten. Bygningen sto ferdig i 1957. Tomta var en stripe av Tongjordet som ble liggende igjen utenfor Håkonsgate. Hunton Bruk hadde i sin tid kjøpt denne av Gjøvik kommune og benyttet den til lagring av tømmer.

På en liten slette

på nedsiden av Håkonsgate, på Huntons eiendom reises i disse dager en firemannsbolig for fire av Huntons arbeidere. Tomta er avstått fra bedriften, mens de fire bygger i fellesskap. Bedriften som sådan har ikke noe med byggingen å gjøre. Det skal være meningen å søke og skaffe flere tomter, slik at Hunton-arbeiderne kan danne et eget borettslag.

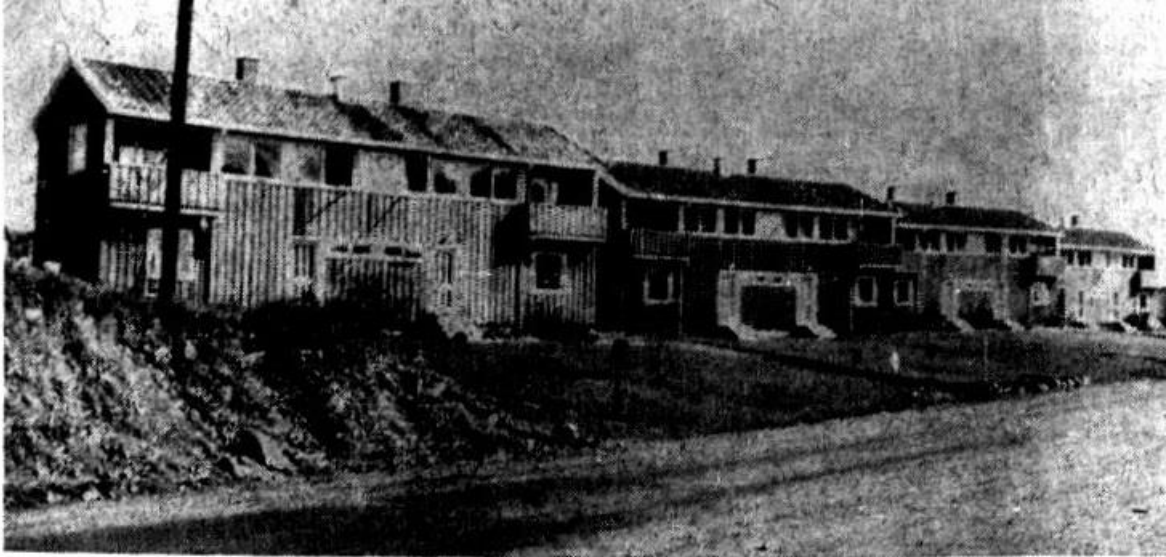
Oppland Arbeiderblad 23. november 1956

Borettslaget Håkonsgate 22 ble bygget på en stripe der Hunton hadde lagret tømmer.
Bilde 1952: Mjøsmuseet

Håkonsgate 22 24. februar 2022

Nye hjem i eventyrvegen

På Øvre Gjøvik-området blir etter hvert gatene nå satt i stand, og det trengs også slik som oppsitternes tall øker ved stadig bygging og innflytting i nye boliger. Bildet her er fra Eventyrvegen med de fire rekkehusene som nå er tatt i bruk

Vertikaldelte leiligheter i Eventyrvegen.
Samhold 31. august 1960

Leilighetene i Eventyrvegen 2/12 til venstre. Bilde 1961: Widerøe

Askeladdveien og Eventyrveien

Rett nedenfor der blokkene på Øvre Gjøvik senere kom sikret Huntonarbeidernes borettslag seg tomt i Askeladdveien. Her ble det i 1960 bygget fire vertikaldelte leiligheter i to etasjer, organisert som eget borettslag. Like inntil, i Eventyrveien, kom samme år 12 vertikaldelte leiligheter. Også disse var på to plan. Det spesielle med åtte av disse var løsningen med soverom nede og kjøkken og stue i 2. etasje.

Borettslaget Askeladdveien 6/8. Bilde 1961: Widerøe

Kallerudveien 6/10

Dette var et byggeprosjekt som ble utsatt for stor diskusjon før det ble realisert. Beliggenheten for den 14 dekar store tomten umiddelbart vest for husene på Øvre Gjøvik var den best tenkelige. I mai 1959 ble det kjent at byarkitekt Arne Schancke arbeidet med en plan der han foreslo å bygge fire blokker med tre, alternativt fire etasjer. I disse kunne det bli henholdsvis 72 eller 96 leiligheter. Et

Fra Bygningsrådet

Gjøvik Boligbyggelag har anmeldt til oppførelse på tomt Kallerudvegen 6—10 (Øvre Gjøvik) 2 8-etasjes høybygg. Bygningsrådet har i møte den 21. juni 1960 anbefalt reguleringsforandringen forsåvidt angår bygningshøyden. Forslaget ligger utlagt til offentlig ettersyn på byingeniørens kontor til 22. juli d. å. Eventuelle bemerkninger må være innkommet innen denne tid.

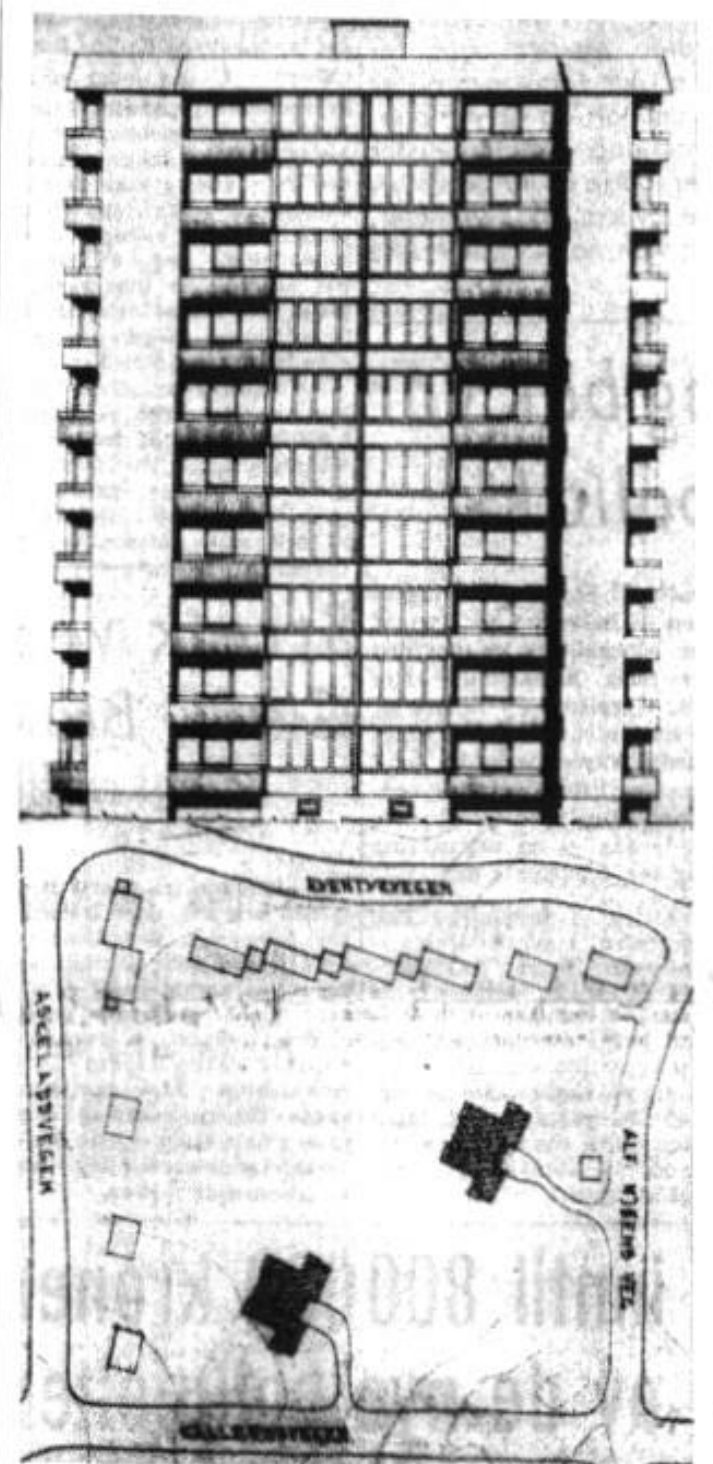
Gjøvik Bygningsråd, 12/7 —60.

Først etter at to åtte etasjers boligblokker på Øvre Gjøvik var byggenmeldt startet den store diskusjonen om dette var riktig løsning. Oppland Arbeiderblad 13. juli 1960

snaut år senere hadde planene endret seg til å omfatte to blokker, hver med åtte etasjer. Det ble argumentert med at dette ville gi vesentlig større plass til friområde, og man mente at naboene ville applaudere løsningen. Den aller nærmeste naboen var for øvrig byarkitekt Schancke.

Like nærme bodde rådmann Harald Jansen. Han likte ideen og mente at man like godt kunne bygge tre høyblokker med åtte etasjer. Schancke var nok en forsiktig kar, og han tok reservasjoner da han i september uttalte seg om saken. Han fortalte at han skulle gå i gang med arbeidstegningene for tre høyblokker: *«Jeg tror nok at det er en forholdsvis liten ulempe, men en annen ting er jo om folk er svært interessert i å bo i slike boligblokker. En kan (nevne) et nærliggende eksempel som at mødrene gjerne vil se etter ungene som leker utenfor. Det blir selvsagt ingen kontakt lenger for dem som bor i de øverste etasjene. Det er selvsagt også så sin sak å bo så pass høyt til værs med små barn.»*

Høybebyggelsen på Ø. Gjøvik

Vi bringer her byarkitekt Schanckes planutkast for de to 10 etasjers boligblokkene på Øvre Gjøvik. Øverst fasaden på blokken, og nederst plasseringen av blokkene i området innenfor Askeladdvegen, Kallerudvegen, Alf Mjøsens veg og Eventyrvegen. Det blir et friareal på hele 14 mål, og blokkene er som man ser lagt slik at det blir sol og lys i overflod.

Slik tenkte byarkitekt Schancke at blokkene med hele 10 etasjer på Øvre Gjøvik kunne bli. Oppland Arbeiderblad 31. mai 1960

Blir det høybebyggelse på Øvre Gjøvik?

**Det er kommet innsigelse fra et hold.
Saneringsboligen kan påbegynnes når
som helst**

Samhold 18. august 1960

Trenger Gjøvik høybebyggelse Flere innvendinger taler mot

Oppland Arbeiderblad 14. september 1960

TO ELLER TRE 8-ETASJERS BLOKKER REISES I GJØVIK

Niels Ødegaard: Hvis en skal stanse utviklingen her, kan en skyte en pinn etter industrireisning
Ordfører Ødegaard mente at utvikling innen industrien i Gjøvik ville stoppe opp om han ikke fikk sin vilje om høyblokker gjennom. Oppland Arbeiderblad 22. september 1960

Blir planen om høyblokker på Øvre Gjøvik OPPGITT?

**Visstnok fordelaktigere å oppføre fire lavere
blokker i stedet**

Oppland Arbeiderblad 7. mars 1961

Forslag om fire 3-etasjers blok- ker bygget på Øvre Gjøvik

De første leilighetene ferdig like over nyttår

Oppland Arbeiderblad 18. mars 1961

29. Borettslag på Tongjordet

Byggeplassen for Kallerudveien 6/10 1961. Bilde: Widerøe

Den 24. september behandlet Gjøvik kommunestyre et forslag til reguleringsendring som ville tillate tre høyblokker. Flere mente at dette var en uheldig løsning. Det ble referert et brev fra stadslege Sandberg, også han nabo, der han protesterte mot planene. Mektige ordfører Niels Ødegaard avfeide alle motargumenter med uttalelsen. «*Hvis en skal stanse utviklingen her, kan en skyte en pinn etter industrireisning.*» Oppland Arbeiderblad kunne 13. desember 1960 meddele at det var sendt ut anbudsinnbydelse, og man forventet at konkurransen skulle kunne avgjøres før nyttår, med byggestart neste vår.

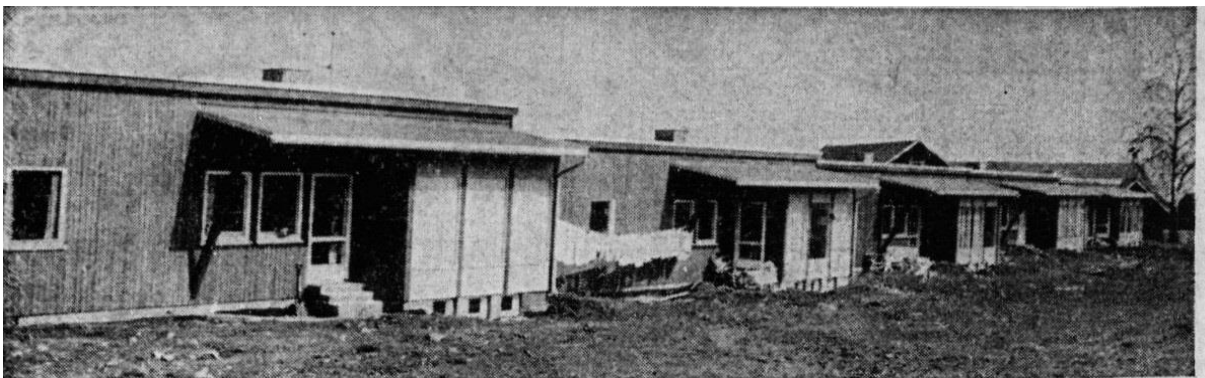

Borettslaget Kallerudveien 6/10. Bilde: Google

Uten at det er kjent hva som lå bak endringen i planene ble det 18. mars 1961 meddelt at styret i boligbyggelaget hadde avgjort at det skulle bygges fire boligblokker med tre etasjer. Byarkitekten hadde ikke oppdraget lenger. Det var overlatt til den lokale arkitekten Finn Ditlefsen. Han hadde tegnet blokken i Skolegata og det skulle benyttes samme løsning i Kallerudveien. Det hører med til historien at Arne Schancke høsten 1961 valgte å si opp sin stilling som byarkitekt i Gjøvik for å overta en tilsvarende stilling i Bergen.

Tyrihansvegen

På andre siden av Kallerudveien lå det igjen et areal på snaut 10 dekar. Dette hadde i sin tid blitt avsatt til bygging av en barneskole. Så sent som i 1960 var det liv i planene om en slik løsning. Men utsiktene til at Gjøvik skulle slå seg sammen med naboene til en storkommune forandret dette spillet. Andre skoler ble prioritert og arealet ble liggende urørt. I 1964 ble det igangsatt bygging av det som skulle bli Øvre Gjøvik borettslag. Dette besto av 10 eneboliger i kjede, hvorav halvparten skulle tildeles ansatte ved den nye tekniske skolen. I lys av debatten som hadde vært ført om utnyttelse av tomtearealer syntes mange at dette måtte være sløsing med plass.

10 kjedehus på Ø. Gjøvik fullført

Personalet ved den tekniske skole skal ha de 5 siste

Samhold 20. mai 1965

Fra Gjøvik skolestyre

I Gjøvik skolestyres møte i går kveld forelå oppsigelse fra lærerinnen fru Inga Roland Jørgensen. Skolestyret besluttet å sende henne den beste takk for innsatsen ved skolen.

En søknad fra lærer Kjell Stokke om permisjon for å utdanne seg til logoped ble innvilget på visse betingelser.

Lærerinnen fru Liv Aarvik fikk innvilget søknad om å fortsette i halv post.

Skolestyret anbefalte at man inngår kontrakt med Osvald Holmen om service av skolens fyrings- og sanitæranlegg, foreløbig for et år.

For at elever ved Vindingstad skole skal rekke bybussen for å kunne få husstellundervisning ved Gjøvik folkeskole, ble det besluttet at skolen derute skal begynne kl. 8.30.

Skolestyret gikk enstemmig imot at det utparselleres tre villatomter av det areal som er avsatt til en eventuell ny skole på Øvre Gjøvik. Saken ble besluttet oversendt skoleutvalget til nærmere uttalelse.

På 1950-tallet var det planlagt barneskole på Øvre Gjøvik der borettslaget Tyrihansvegen senere kom. Skolestyret gikk i 1959 imot planene om å stykke opp det avsatte området til boligtomter.

Samhold 20. juni 1959

Ordfører Ødegaard hadde argumentert med at høy utnyttelse var avgjørende for industrireisning. I Tyrihansvegen var dette argumentet helt fraværende og boligene fikk en usedvanlig raus uteplass. Grunnene til dette kan være flere, men det er et faktum at formannen i boligbyggelaget, Niels Ødegaards sønn Torgny, ble en av beboerne.

Øvre Gjøvik borettslag. Bilde: Google

Tårnvegen 6-8

I 1959 kom et lite borettslag i Tårnvegen på Tongjordet. Dette besto av seks leiligheter, vertikaldelte i to etasjer. Borettslaget var dannet av ansatte hos Byggeleverandøren Stian Rabe. Det fikk da også navnet Byggeleverandørens Borettslag.

Byggeleverandørens borettslag i Tårnveien. Bilde 1961: Winderøe

Kilder:

Gjøvik Boligbyggelag: 50 års jubileumsbok

Nasjonallbiblioteket: Norske aviser

29. Borettslag på Tongjordet